

UCHWAŁA NR XX/129/2025
RADY MIEJSKIEJ W KAMIENIU KRAJEŃSKIM

z dnia 27 listopada 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 - 2029 w Gminie Kamień Krajeński**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 w Gminie Kamień Krajeński w brzmieniu załącznika do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Kamienia Krajeńskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Kamieniu Krajeńskim

Anna Hałasowska

Załącznik do uchwały Nr XX/129/2025
Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim
z dnia 27 listopada 2025 r.

Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
na lata 2026 – 2029
w Gminie Kamień Krajeński

Kamień Krajeński, 2025

Spis treści

Wstęp

Rozdział I

Podstawy prawne i założenia programowe

Podstawy prawne Programu

Rozdział II

Diagnoza problemów uzależnień

Problemy społeczne w grupie dorosłych mieszkańców

Najważniejsze problemy w opinii mieszkańców

Alkohol oraz postawy wobec jego spożywania

Substancje psychoaktywne: nikotyna

Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

Hazard

Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

Relacje z innymi

Alkohol

Palenie tytoniu

Narkotyki i dopalacze

Uzależnienie od Internetu i smartfonu

Hazard

Badanie pracowników instytucjonalnych

Lokalny rynek alkoholowy

Działalność profilaktyczna wśród dzieci i młodzieży

Działania instytucji lokalnych mające na celu ograniczanie zjawiska nadużywania alkoholu oraz przeciwdziałanie przemocy domowej

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Rozdział III

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029

Realizatorzy Programu

Adresaci Programu

Cele i zadania

Finansowanie

Zasady wynagradzania członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Monitoring i ewaluacja

Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 w Gminie Kamień Krajeński, zwany dalej „Programem”, jest zapisem działań, które realizowane będą w ramach zadań własnych gminy w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Program przedstawia zadania własne wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zgodnie z którymi zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności tworzenie warunków do prowadzenia działalności wychowawczej, profilaktycznej i informacyjnej, ograniczenie dostępności do alkoholu, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od alkoholu, zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu oraz przeciwdziałanie przemocy domowej.

Program opracowano zgodnie z założeniami zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, dotyczącymi obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Wykorzystano również diagnozę problemów uzależnień przeprowadzoną w 2025 roku na terenie gminy Kamień Krajeński.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do zdiagnozowanych potrzeb i możliwości ich realizowania w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Rozdział I

Podstawy prawne i założenia programowe

Podstawy prawne Programu

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie związane z uzależnieniem od alkoholu jest w Polsce ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023 poz. 2151 t.j.). Zgodnie z art.4¹ ust.1 tejże ustawy „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy”.

Ustawodawca wskazał następujące obszary działań:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 w Gminie Kamień Krajeński opracowano także na podstawie następujących aktów prawnych:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2023 poz. 1939 t.j.),
- 2) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie m (Dz. U. 2025 poz. 1153 t.j.),
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2025 poz. 1214 t.j.),
- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024 poz. 1673 t.j.),
- 5) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. 2024 poz. 1670 t.j.),
- 6) ustawa z dnia 29 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2024 poz. 917 t.j.),
- 7) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. 2024 poz. 1491 t.j.),
- 8) ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. 2025 poz. 450 t.j.),
- 9) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. 2021 poz. 642).

Rozdział II

Diagnoza problemów uzależnień

Diagnoza problemów uzależnień oraz sposobów ich rozwiązywania została przygotowana przy wykorzystaniu informacji i danych statystycznych przekazanych przez jednostki i instytucje samorządowe, działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy domowej, a także na podstawie badania ankietowego pn. „Diagnoza Problemów Uzależnień na terenie Gminy Kamień Krajeński” przeprowadzonego w 2025 roku w gminie Kamień Krajeński wśród grup reprezentujących lokalne środowiska: dorośli mieszkańcy, dzieci i młodzież szkolna oraz pracownicy Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego.

Problemy społeczne w grupie dorosłych mieszkańców

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu.

Badania obejmowały mieszkańców gminy Kamień Krajeński, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięły udział łącznie 152 osoby, z czego 81% stanowiły kobiety, a 19% - mężczyźni. Średnia wieku respondentów wyniosła 40 lat.

Najważniejsze problemy w opinii mieszkańców

W opinii pełnoletnich mieszkańców gminy Kamień Krajeński najpoważniejszymi problemami są różnego rodzaju uzależnienia, w tym w szczególności: uzależnienie od alkoholu (76%), uzależnienia behawioralne - hazard, uzależnienie od Internetu i smartfonów (75%) oraz uzależnienie od narkotyków (67%) oraz nikotynizm (86%).

Mieszkańcy wskazywali także na takie problemy społeczne jak: bezrobocie, kryzys rodziny, kryzys norm moralnych, bieda i ubóstwo, zanieczyszczenie powietrza - smog, przestępczość oraz bezdomność.

Za najbardziej rozpowszechniony problem w lokalnym środowisku respondenci uznali nikotynizm (86%), a w następnej kolejności badani wskazali na sieciorolizm (75%) i alkoholizm (70%). Za powszechne problemy respondenci wskazali także: uzależnienie od zakupów oraz uzależnienie od pracy.

Większość mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. Respondenci dostrzegają potrzebę warsztatów profilaktycznych dla uczniów, wsparcia psychologicznego dla rodzin, otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień, ogólnospołecznych kampanii profilaktycznych oraz pomocy w integracji dzieci po okresie izolacji.

Alkohol oraz postawy wobec jego spożywania

Na podstawie przeprowadzonych badań dotyczących spożycia alkoholu wśród mieszkańców gminy Kamień Krajeński, można zauważyć kilka istotnych trendów:

- Częstotliwość spożycia: 41% badanych zadeklarowało, że spożywa alkohol kilka razy w roku, a 16% - kilka razy w miesiącu. Łącznie 15% pije alkohol raz w tygodniu lub częściej. Prawie co trzeci z respondentów zadeklarował abstynencję.
- Ilość spożywanego alkoholu: 39% respondentów spożywa jednorazowo od 1-2 porcji alkoholu, 16% - od 3-4 porcji, a łącznie 8% od 5 - 6 porcji alkoholu lub więcej.
- Podsumowując, wyniki badań wskazują na umiarkowane spożycie alkoholu w gminie, z grupą abstynentów oraz osobami pijącymi okazjonalnie w niewielkich ilościach. Co piętnasty z mieszkańców spożywa alkohol w nadmiarze.

Warto zwrócić uwagę na fakt, że większość z badanych mieszkańców gminy nie wie, gdzie może uzyskać pomoc osoba uzależniona od alkoholu w jego rejonie zamieszkania. Tylko czterech na dziesięciu respondentów twierdzi, że posiada taką wiedzę.

Zdaniem ponad połowy badanych mieszkańców w ich okolicy znajduje się odpowiednia ilość sklepów i lokali, w których można kupić alkohol. Jednakże duża grupa respondentów uważa, że takich miejsc jest w ich miejscowości za dużo (38%).

Mieszkańcy prezentują relatywnie wysoki poziom wiedzy na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu. Respondenci są świadomi, że kobiety w ciąży nie powinny pić alkoholu (96%), że prowadzenie pojazdów po spożyciu alkoholu nie jest bezpieczne (93%), a także, że alkohol nie jest środkiem, który pomaga w trudnych sytuacjach życiowych (89%).

Większość respondentów ocenia osoby pijące alkohol, jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym, a aż 44% z badanych uważa, że osoby nieletnie mają łatwość w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach. 81% mieszkańców jest zdania, że dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, iż sama świadomość nie zawsze przekłada się na zmiany w zachowaniu. Dlatego zasadnym jest kontynuowanie działań edukacyjnych oraz wspieranie w podejmowaniu zdrowych wyborów, a także oferowanie pomocy osobom, które borykają się z problemami związanymi z alkoholem.

Substancje psychoaktywne: nikotyna

Palenie wyrobów tytoniowych nie stanowi wśród mieszkańców Kamienia Krajeńskiego powszechnego problemu społecznego, gdyż 71% z respondentów nie znajduje się obecnie w nikotynowym nałogu. Do regularnego palenia tradycyjnych papierosów przyznało się 14% badanych, a e-papierosów - 5%. Okazjonalnie papierosy lub e-papierosy pali co dziesiąty z respondentów.

Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

Wyniki wskazują, że wśród dorosłych mieszkańców gminy Kamień Krajeński może występować problem zażywania narkotyków i dopalaczy. Pomimo, iż 52% badanych mieszkańców twierdzi, że nie zna w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające, to jednak aż 48% z nich twierdzi, że zna w swoim otoczeniu przynajmniej jedną osobę, która sięga po substancje psychoaktywne, takie jak marihuana, haszysz, amfetamina, dopalacze i leki używane w celu odurzania się. To może sugerować, że problem zażywania narkotyków i innych substancji odurzających jest obecny w społeczności, mimo że nie wszyscy

mieszkańcy są tego świadomi. Pozytywnym wydaje się być jednak fakt, iż prawie żaden z respondentów nie wie, gdzie można nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Hazard

Jak wynika z przeprowadzonych badań, co czwarty z badanych mieszkańców Kamienia Krajeńskiego przyznaje, że ma doświadczenie w grach na pieniądze na automatach lub w grach Totalizatora Sportowego, a 5% w grach internetowych, w których można wygrać pieniądze, np. poker.

Respondenci twierdzą, że grają w gry na pieniądze, bo jest to dla nich rozrywka i sposób na nudę, bo lubią towarzyszące grze emocje, a także po to, aby zasilić domowy budżet i mieć więcej na zwykłe codzienne wydatki. Część badanych twierdzi, że pomaga im to rozładować emocje. Jednocześnie badani zdają sobie sprawę z ryzyka związanego z grami hazardowymi, przyznając, że uzależnienie od nich jest możliwe.

Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była m.in. analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków i dopalaczy, papierosów oraz zagadnienia związane z uzależnieniami behawioralnymi.

Badanie przeprowadzono metodą CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź.

W badaniu wzięli udział uczniowie szkół podstawowych z terenu gminy Kamień Krajeński: 78 uczniów klas 4-6 i 46 uczniów klas 7-8.

Relacje z innymi

Rozwijanie pozytywnych relacji międzyludzkich w okresie dorastania jest jednym z kluczowych elementów sprzyjających skuteczności programów profilaktycznych. Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowić mogą

dla nich oparcie i źródło wiedzy. Uczniowie z terenu gminy deklarują bardzo dobre lub dobre relacje z rodzicami i opiekunami: SP 4-6 - 95%, SP 7-8 - 92%. Pozytywne relacje rodzinne i umiejętne postępowanie wychowawcze rodziców jest jednym z silniejszych czynników chroniących dorastające dzieci przed angażowaniem się w zachowania ryzykowne i problemowe.

Ważnym elementem relacji uczniów ze szkołą jest jakość kontaktów z nauczycielami. Uczniowie mniejszym zaufaniem obdarzają nauczycieli niż rodziców, jednakże jak wynika z przeprowadzonych badań, młodsi uczniowie mają w większości bardzo dobre i dobre relacje z nauczycielami. Co dziesiąty młodszemu uczeń ocenia relacje z nauczycielami jako neutralne, co może wskazywać na pewną obojętność lub brak silnych emocji w tym zakresie. Żaden z młodszych uczniów nie ocenia swoich relacji z nauczycielami jako złych, co sugeruje, że problemy w relacjach z nauczycielami nie są powszechne w tej grupie wiekowej.

Prawie połowa starszych uczniów ocenia relacje z nauczycielami bardzo dobrze lub dobrze, 41% neutralnie, a 11% negatywnie, co może wskazywać na to, że w miarę dorastania uczniowie stają się bardziej krytyczni wobec dorosłych, w tym nauczycieli.

Wyniki pokazują, że relacje między uczniami a nauczycielami są złożone i zmieniają się w miarę dorastania. Dobre relacje z nauczycielami mogą pozytywnie wpływać na proces uczenia się i motywację uczniów, dlatego warto inwestować w budowanie tych relacji na wszystkich etapach edukacji.

Kolejnym istotnym elementem są relacje z rówieśnikami – uczniowie z gminy Kamień Krajeński relacje z rówieśnikami oceniają w większości bardzo dobrze lub dobrze – SP 4-6 - 93% i SP 7-8 - 85%.

Alkohol

Problem spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież w gminie Kamień Krajeński jest niewielki. Inicjację alkoholową ma za sobą 2% badanych uczniów klas 4-6. Badani uczniowie sięgają najczęściej po piwo, a robią to głównie z ciekawości oraz dlatego, że lubią smak alkoholu.

Wyniki badania dotyczącego spożycia alkoholu wśród uczniów klas 4-6 oraz klas 7-8 pokazują znaczące różnice w postrzeganiu tego zjawiska przez dzieci. W klasach 4-6 większość uczniów uważa, że ich rówieśnicy nie piją alkoholu, a co trzeci nie wie, czy jego

koledzy i koleżanki piją. Z kolei wśród uczniów klas starszych sytuacja wygląda inaczej, ponieważ co trzeci z badanych uważa, że jego rówieśnicy sięgają po alkohol. Podobny odsetek uczniów klas 7-8 jest zdania, że ich rówieśnicy nie piją alkoholu. Zdaniem badanych uczniów dzieci i młodzież sięgają po alkohol na imprezach lub dyskotekach, na świeżym powietrzu, w domu oraz podczas wycieczek szkolnych, a robią to po to, aby zaimponować innym, lepiej się bawić i wyluzować, dla towarzystwa oraz, co jest bardzo niepokojące - aby zapomnieć o kłopotach. Badani uczniowie twierdzą, że ich rówieśnicy najczęściej zdobywają alkohol dzięki swoim starszym kolegom, którzy im go kupują. Wśród sposobów, dzięki którym młodzi ludzie zdobywają alkohol, respondenci wskazywali także podkradanie rodzicom w domu, proszenie obcych ludzi pod sklepem o zakup alkoholu oraz kupowanie sobie samemu. Badani twierdzą, że nie mieli przykrych doświadczeń związanych z piciem alkoholu.

Wyniki badania pokazują, że w gminie Kamień Krajeński istnieje wysoka świadomość wśród uczniów na temat problematyki uzależnienia od alkoholu oraz jego wpływu na zdrowie. Fakt, że 44% młodszych uczniów oraz 57% starszych uczniów dostrzega możliwość uzależnienia od alkoholu, sugeruje, że uczniowie są świadomi ryzyk związanych z jego konsumpcją. Dodatkowo, odpowiedzi 65% uczniów klas 4-6 oraz 61% uczniów klas 7-8, którzy uważają piwo za alkohol, wskazuje na wysoką wiedzę na temat różnych rodzajów napojów alkoholowych. Wysoka świadomość wśród uczniów jest pozytywnym znakiem, który może przyczynić się do lepszego podejścia do tematu alkoholu w ich przyszłości. Ważne jest, aby kontynuować edukację w tym zakresie, aby młodzież była dobrze przygotowana do podejmowania odpowiednich decyzji dotyczących zdrowia i bezpieczeństwa.

Prawie co dziesiąty z młodszych i co piętnasty ze starszych uczniów w gminie twierdzi, że w ich mieście są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może bez problemu kupić alkohol. Wskazuje to na konieczność intensyfikacji działań prewencyjnych: edukacji w szkołach, zwiększenia nadzoru nad sprzedażą alkoholu oraz współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami i służbami.

Palenie tytoniu

6% uczniów klas młodszych i 33% starszych wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy, co wskazuje na istotny problem związany z paleniem papierosów wśród uczniów. Wysoki odsetek uczniów, którzy zauważają, że rówieśnicy palą papierosy, może wpływać na ich postrzeganie tego nawyku jako normy społecznej. Inicjację nikotynową ma za sobą 4%

uczniów klas 4-6 oraz 2% uczniów klas 7-8. Uczniowie przyznają się do jednorazowego palenia lub palenia od czasu do czasu.

Motywy, które wskazali uczniowie, takie jak chęć spróbowania czegoś nowego oraz namowa znajomych, są typowe dla młodzieży, która często poszukuje akceptacji w grupie rówieśniczej. To podkreśla znaczenie edukacji na temat zdrowia i wpływu palenia, która powinna być adresowana w szkołach i wśród rodziców, aby uświadomić młodym ludziom potencjalne zagrożenia i konsekwencje wynikające z palenia. Ważne, aby stworzyć środowisko, które zniechęca do palenia i promuje zdrowe nawyki.

Narkotyki i dopalacze

Wyniki badań w gminie Kamień Krajeński pokazują tendencje wśród uczniów dotyczące kontaktów z narkotykami i dopalaczami. Z danych wynika, że 2% uczniów w klasach 4-6 oraz 6% uczniów klas 7-8 ma świadomość, że ich rówieśnicy mogą być narażeni na tego rodzaju substancje. 2% uczniów klas 7-8 przyznało, że mają doświadczenie z narkotykami. Dobrą informacją jest to, że pozostali uczniowie twierdzą, iż nigdy nie próbowali narkotyków lub dopalaczy, a większość badanych nie posiada wiedzy na temat tego, czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy byłoby w ich miejscowości łatwe. Ponadto zdecydowana większość nie zna miejsc, w których można je kupić.

Z badania wynika, że głównym źródłem wiedzy o narkotykach i dopalaczach są telewizja i Internet, a w następnej kolejności szkoła, znajomi oraz rodzina. Wyniki sugerują, że telewizja i Internet stoją w centrum źródeł wiedzy o narkotykach i dopalaczach, co podkreśla rolę mediów w kształtowaniu postaw młodzieży. Szkoła, jako drugie co do ważności źródło, ma duże znaczenie w procesie edukacji i kształtowania bezpiecznych zachowań, co wskazuje na potrzebę realizacji programów profilaktycznych i zajęć z zakresu edukacji zdrowotnej. Aby zwiększyć skuteczność edukacji na temat skutków używania narkotyków i dopalaczy, warto integrować przekazy z mediów z materiałami szkolnymi oraz programami wspierającymi w domu i w środowisku rówieśniczym.

Głównymi źródłami informacji o działaniu i szkodliwości środków psychoaktywnych są rodzice oraz nauczyciele, co wskazuje na istotną rolę szkoły i rodziny w edukacji w zakresie substancji psychoaktywnych. Równie ważne są rozmowy z pedagogiem/psychologiem szkolnym, a także z rówieśnikami. To sugeruje, że bezpieczeństwo i wiedzę na ten temat kształtują również wsparcie szkolne i środowisko rówieśnicze. Znaczna część uczniów

decyduje się samodzielnie pozyskiwać wiedzę o substancjach psychoaktywnych, co może prowadzić do niezweryfikowanych lub niepełnych informacji. Co szósty młodszy i co trzeci starszy badany uczeń twierdzi, że nikt z nim nie rozmawiał na ten temat. To wskazuje na luki komunikacyjne i nierówną dystrybucję informacji, które mogą prowadzić do nieświadomych decyzji lub utrwalenia mitów. Podsumowując, istnieje silne zróżnicowanie w źródłach pozyskiwania wiedzy dotyczących substancji psychoaktywnych. Aby skutecznie podnosić poziom wiedzy i ograniczać ryzyko, potrzebne są skoordynowane działania na poziomie rodziny, szkoły i społeczności oraz aktywne włączanie uczniów, z którymi dotychczas nikt nie rozmawiał na ten temat.

Odpowiedzi uczniów wskazują, że rodzice najczęściej podejmują działania profilaktyczne i interwencyjne, koncentrując się na ochronie przed zażywaniem przez ich dzieci narkotyków oraz szukaniu pomocy u specjalistów, w szkole i w rodzinie. Istotną część uczniów dostrzega również minimalizowanie problemu przez rodziców lub brak reakcji, co sugeruje różnicę między intencjami a rzeczywistą współpracą domową. Szybka i skoordynowana interwencja (szkoła, specjalista, rodzina) prawdopodobnie zwiększa szanse na skuteczną pomoc, dlatego ważna jest aktywna komunikacja z uczniami oraz współpraca pomiędzy placówką szkolną, rodziną i specjalistami.

W sytuacji problemowej związanej z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami badani uczniowie najchętniej zgłosiliby się o pomoc do rodziców lub opiekunów, a także do kolegów i koleżanek. Niewielki odsetek respondentów wskazywał takie odpowiedzi, jak: nauczyciele, telefon zaufania, MOPS, Policja i Straż Miejska oraz inne. Wyniki jasno pokazują, że uczniowie największe zaufanie pokładają w bliskich osobach oraz rówieśnikach, natomiast instytucje formalne cieszą się znacznie mniejszym zainteresowaniem. Niska liczba wskazań na instytucje formalne sugeruje, że uczniowie mogą nie wiedzieć, gdzie szukać pomocy lub nie czują się komfortowo, korzystając z tych źródeł.

Uzależnienie od Internetu i smartfonu

Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera i Internetu przez uczniów. Co drugi z uczniów klas 4-6 spędza przed komputerem maksymalnie dwie godziny dziennie, a co ósmy korzysta z komputera do czterech godzin dziennie. Co ósmy z młodszych uczniów korzysta z komputera kilka razy w tygodniu, a co piąty - w ogóle nie spędza czasu przed komputerem. Niepokojący wydaje się jednak być fakt, że co szósty z nich spędza przed komputerem 6 lub więcej godzin dziennie. W praktyce może to oznaczać, że korzystanie

z komputera jest dla nich jedyną formą spędzania wolnego czasu. W starszych klasach odsetek dzieci intensywnie korzystających z komputera utrzymuje się na wysokim poziomie (20% - do 4 godzin dziennie, a 10% - do 6 godzin dziennie przed komputerem. 9% powyżej 6 godzin dziennie) przy jednoczesnym udziale 30% niekorzystających z niego w ogóle, co pokazuje zróżnicowanie nawyków i potrzebę wsparcia w równoważeniu czasu online z innymi aktywnościami. Ogólnie wyniki wskazują na potrzebę monitorowania czasu ekranowego i promowania zdrowszych alternatyw spędzania wolnego czasu w obu grupach wiekowych.

Internet pełni w życiu młodzieży przede wszystkim funkcję komunikacyjną i rozrywkową, ale także edukacyjną. Uczniowie najczęściej wykorzystują komputer lub Internet do kontaktowania się ze znajomymi, oglądania filmów, słuchania muzyki, grania w gry online oraz do nauki. Część uczniów czas spędzony przed komputerem przeznacza na robienie zakupów on-line, poznawanie nowych osób oraz prowadzenie własnej strony lub bloga. Różnorodność aktywności wskazuje na duże znaczenie technologii w codziennym funkcjonowaniu uczniów oraz podkreśla potrzebę rozwijania kompetencji cyfrowych i świadomości bezpiecznego korzystania z sieci.

Badanie wykazało, że 22% uczniów klas 4-6 i 11% uczniów klas 7-8 poświęca na granie w gry komputerowe maksymalnie 1 godzinę dziennie, a kolejne odpowiednio 42% i 28% - od 1 do 3 godzin dziennie. 10% młodszych i 33% starszych uczniów gra w gry komputerowe od 3 do 6 godzin dziennie, a niewielki odsetek - powyżej 6 godzin dziennie. Należy zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajzeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

Uczniowie dużo czasu spędzają na korzystaniu z telefonu. 55% uczniów klas 4-6 i 43% uczniów klas 7-8 korzysta z telefonu od dwóch do trzech godzin dziennie. Część uczniów, spędza przed ekranem telefonu od czterech do pięciu, a nawet więcej niż 5 godzin dziennie. 14% uczniów klas 4-6 i 7% uczniów klas 7-8 ogranicza używanie telefonu do maksymalnie jednej godziny dziennie, a niewielki odsetek badanych uczniów nie korzysta z telefonu w ogóle.

W codziennym korzystaniu z telefonu dominują funkcje towarzyskie i rozrywkowe. Najbardziej popularnymi formami spędzania czasu korzystając z telefonu okazują się być: słuchanie muzyki, aktywność na czatach i portalach społecznościowych, oglądanie filmików i śmiesznych obrazków, korzystanie z aplikacji, przeglądanie różnych stron w Internecie oraz

czytanie książek w formie elektronicznej. Różnorodność form korzystania z telefonu powinna uwzględniać czas spędzany na ekranie i możliwość tworzenia zdrowych nawyków cyfrowych, w tym równoważenie treści rozrywkowych z treściami edukacyjnymi i aktywnością fizyczną.

Duża część uczniów twierdzi, że podejmowali próby ograniczania czasu poświęcanego na korzystanie z Internetu: najczęściej z pozytywnym skutkiem, ale czasem też bez skutku 47% młodszych i 63% starszych uczniów przyznaje, że nie podejmowali takich prób. Duża grupa uczniów, która nie podejmuje żadnych prób ograniczeń, może być narażona na negatywne skutki spędzania nadmiernego czasu online, np. zmęczenie, problemy ze snem czy obniżoną koncentrację. Może to wskazywać na potrzebę wsparcia w rozwijaniu umiejętności samoregulacji oraz edukacji w zakresie zdrowego i zrównoważonego korzystania z Internetu.

Większość uczniów deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Jednakże spora część uczniów, szczególnie starszych przyznaje, że brak dostępu do Internetu byłby dla nich problemem (SP 4-6 - 14%, SP 7-8 - 30%). Starsi uczniowie mogą odczuwać większą potrzebę korzystania z sieci zarówno w celach edukacyjnych, jak i społecznych. Wyniki podkreślają konieczność nauczania młodzieży umiejętności ograniczania czasu spędzanego online i rozwijania alternatywnych form aktywności.

Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych czy korzystanie z telefonu. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.

Hazard

Problem grania w gry hazardowe wśród uczniów z gminy Kamień Krajeński raczej nie występuje. Większość uczniów nie grała nigdy w gry na pieniądze ani nie brała udziału w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję czy operatorów telefonicznych, w których wysyła się płatne smsy, a także nie brała nigdy udziału w zakładach bukmacherskich, takich jak np. obstawianie wyników meczy, totolotek, czy zakłady dotyczące wyścigów konnych. Wśród młodszych uczniów odsetek z kilkoma doświadczeniami wynosi 1%, u starszych – 2%. 3% uczniów klas 4-6 oraz 11% uczniów klas 7-8 deklaruje wielokrotne doświadczenia związane z grami na automatach w salonach gier. Warto zaznajomić uczniów z

tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych lub krótkich pogadań na lekcjach wychowawczych.

Badanie pracowników instytucjonalnych

Niewątpliwie, ważnymi grupami, których badanie jest pomocne w identyfikacji problemów społecznych występujących na terenie gminy są członkowie Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

W badaniu wzięło udział 13 członków wymienionych wyżej instytucji w gminie Kamień Krajeński. 24% badanej grupy jest członkiem Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 38% - Zespołu Interdyscyplinarnego, a kolejne 38% obu instytucji.

Badani członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Kamień Krajeński za najbardziej istotne problemy związane z uzależnieniami uznali: zażywanie narkotyków i dopalaczy przez młodzież, brak świadomości zagrożeń związanych z uzależnieniami, uzależnienia behawioralne wśród młodzieży, a także nadużywanie alkoholu i zażywanie substancji psychoaktywnych przez dorosłych. Wysoko oceniono również problem przemocy domowej związanej z zażywaniem substancji oraz brak dostępu do terapii uzależnień.

W przypadku młodzieży, szczególnie niepokojącym zjawiskiem oprócz narkotyków jest spożywanie alkoholu i używanie e-papierosów, natomiast palenie papierosów oceniono jako mniej istotne.

Jako najważniejsze zadania MGKRPA wskazali motywowanie do podjęcia leczenia, procedurę kierowania na leczenie odwykowe oraz podejmowanie działań zgodnych z rekomendacjami KCPU. Te zadania uzyskały odpowiednio 88% i 63% wskazań, jako kluczowe działania. Za mniej, ale także istotne uznali procedurę kierowania na leczenie odwykowe, kontrolę oświadczeń o rocznej sprzedaży alkoholu oraz właściwe wydatkowanie środków MGKRPA.

Ponad połowa respondentów podkreśliła, że współpraca pomiędzy ZI a MGKRPA jest skuteczna. Za najbardziej efektywne sposoby zwiększenia tej współpracy uznali wspólne szkolenia dla członków obu instytucji oraz regularne spotkania i wymianę informacji. Poparcie

zyskały również ustalenie wspólnych celów i strategii działania, zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej oraz wspólne projekty i programy profilaktyczne.

Według badanych największe bariery w realizacji działań to niedobór specjalistów (np. terapeutów, psychologów), niska świadomość społeczna dotycząca problemu, brak odpowiednich programów edukacyjnych oraz brak wystarczających środków finansowych. Większość z respondentów oceniła współpracę z lokalnymi władzami pozytywnie - uważają, że władze wspierają działania, a jedynie co czwarty z badanych wskazał, że wsparcie jest ograniczone.

Za kluczowe działanie w przeciwdziałaniu uzależnieniom badani uznali programy edukacyjne w szkołach, szkolenia i warsztaty dla dorosłych mieszkańców, konsultacje i wsparcie psychologiczne dla rodzin oraz kampanie społeczne zwiększające świadomość mieszkańców, a także współpracę z lokalnymi instytucjami zdrowia i pomocy społecznej. Wyniki te pokazują potrzebę działań wieloaspektowych, które obejmują zarówno edukację młodzieży, wsparcie rodzin, jak i zaangażowanie dorosłych w proces profilaktyki. Wdrażanie tych inicjatyw pozwoli na skuteczniejsze przeciwdziałanie problemom uzależnień w gminie.

Lokalny rynek alkoholowy

Alkohol jest towarem legalnym, jednak wymagającym specjalnych regulacji prawno-administracyjnych i finansowych w związku z powodowaniem strat społecznych, ekonomicznych oraz zdrowotnych. Alkohol jest szczególnym towarem rynkowym i nie podlega zasadom wolnego rynku. Polska polityka alkoholowa wprowadziła wobec alkoholu regulacje o charakterze reglamentacyjnym, co oznacza, że państwo polskie zezwala na handel alkoholem, ale ingeruje w kwestie związane z jego dostępnością.

Dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie godzin otwarcia, samoobsługa prowadzi do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku.

Ustawodawca wprowadził instrumenty ograniczania dostępności alkoholu i w znacznej mierze stosowanie tych instrumentów pozostawił w kompetencji gmin. 9 marca 2018 r. weszła w życie ustawa nowelizująca ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która nałożyła na rady gmin obowiązek wprowadzenia uchwał dotyczących:

- maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, jak i do spożycia poza miejscem sprzedaży,
- zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

W gminie Kamień Krajeński funkcjonują punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 1. Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych wg zawartości alkoholu.

Rodzaj punktu sprzedaży	Liczba punktów		
	do 4,5%	od 4,5% do 18%	powyżej 18%
2022			
Punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	6	6	4
Punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	5	2	2
2023			
Punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	16	16	14
Punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	4	2	2
2024			
Punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	9	9	9
Punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	5	3	3

W 2024 roku Komisja wydała 2 postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Nie przeprowadziła natomiast żadnej kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz nie wszczęto żadnego postępowania o cofnięcie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Działalność profilaktyczna wśród dzieci i młodzieży

Profilaktyka stanowi bardzo ważny element prac Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Kamień Krajeński. W gminie

realizowanych jest szereg działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, a także rodzin i całej społeczności lokalnej. Szczegółowe dane przedstawia tabela.

Tabela 2. Liczba uczestników działań profilaktycznych w latach 2022-2024.

Nazwa działania	Liczba uczestników		
	uczniowie	nauczyciele	rodzice
2022			
Piknik „Stawiamy na rodzinę wolną od przemocy i używek”	350	25	50
Dwudniowa Wycieczka integracyjna z realizacją zajęć z elementami profilaktyki dot. Używek, przemocy, uzależnień behawioralnych „Postaw na rodzinę” do Darłówka	56		
2023			
Teatr dla dzieci i młodzieży w szkołach (spektakle profilaktyczne)	620	35	0
Trzydniowa wycieczka integracyjna z realizacją zajęć z elementami profilaktyki dot. używek i przemocy do Jarosławca.	51		
Profilaktyka zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży - program profilaktyczny rekomendowany – DEBATA w 2 szkołach podstawowych	39	0	0
2024			
Event profilaktyczny dla mieszkańców gminy Kamień Krajeński w ramach projektu „Świadomie bez przemocy”	300		
Jednodniowa wycieczka integracyjna z realizacją zajęć z elementami profilaktyki dot. używek i przemocy „Wakacje z rodziną -bliżej siebie, dalej od uzależnień” do Sarbinowa.	53		
Trzydniowa wycieczka integracyjna z realizacją zajęć z elementami profilaktyki dot. używek i przemocy „Rodzina wolna od używek i przemocy” do Grzybowa.	55		
Zajęcia z młodzieżą w szkole podstawowej dotyczące konsekwencji kontaktu z używkami chemicznymi oraz zachowaniami behawioralnymi ze specjalistą.	35		
Konsultacje indywidualne, zajęcia grupowe oraz sesje rodzinne dla mieszkańców gminy Kamień Krajeński dotyczące alkoholu, przemocy, narkotyków oraz nowych substancji psychoaktywnych przeprowadzone przez specjalistę terapii uzależnień oraz psychologa.	67		

Działania instytucji lokalnych mające na celu ograniczanie zjawiska nadużywania alkoholu oraz przeciwdziałanie przemocy domowej

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Kamień Krajeński świadczy pomoc dla osób uzależnionych i ich rodzin poprzez takie działania jak: profilaktyka i wczesne rozpoznawanie problemów alkoholowych oraz motywowanie do zaprzestania zachowań ryzykownych, zwiększenie motywacji osób z problemem alkoholowym do korzystania

z pomocy psychologicznej i leczenia (m. in. poprzez przyjęcie zasady uzależnienia świadczeń pomocy społecznej od podejmowania przez osobę uzależnioną działań zmierzających do rozwiązania swojego problemu alkoholowego), a także usuwanie szkód zdrowotnych i psychicznych oraz zaburzeń funkcjonowania społecznego spowodowanych nadużywaniem alkoholu.

Pracownicy socjalni współpracują również z MGKRPA, ośrodkami terapii uzależnień i współuzależnień, poradniami zdrowia psychicznego, z Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi, Policją oraz placówkami opiekuńczo – wychowawczymi.

Dane przedstawione w tabeli wskazują, że w 2024 roku zmniejszyła się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Kamień Krajeński w porównaniu do lat poprzednich. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z powodu problemów uzależnień była nieznacznie mniejsza niż dwa lata wcześniej, natomiast wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim.

Tabela 3. Pomoc Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba rodzin ogółem	157	149	146
w tym rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	23	18	19

Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych inicjuje i monitoruje działania związane z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych. Celem jej działań jest profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu w społeczności lokalnej, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym, podejmowanie działań w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej oraz zwiększenie zdolności osób uzależnionych do radzenia sobie z problemem alkoholowym. Podejmowane działania mają za zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowanie zdrowego stylu życia oraz pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych.

Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu. Ponadto Komisja realizuje określone ustawowo zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a w szczególności:

- wydawanie postanowień dotyczących zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałą Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim,
- prowadzenie kontroli przestrzegania warunków i zasad sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na podstawie upoważnienia burmistrza gminy,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- prowadzenie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

W 2024 roku Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Kamień Krajeński odbyła 16 posiedzeń oraz 8 posiedzeń podkomisji, przeprowadzono 10 rozmów interwencyjno - motywujących.

Tabela 4. Działalność Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Ogólne posiedzenia Komisji	15	14	16
Posiedzenia podkomisji interwencyjno-motywującej	12	14	8
Przeprowadzono rozmowy	24	26	10
Wnioski do MGKRPA o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkoholu.	36	34	13
Wnioski do Sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	5	5	2
Zakończone postępowania w sprawie zobowiązania do leczenia odwykowego przez Sąd	2	3	3
Przeprowadzone badania przez biegłych sądowych zlecone na wniosek MGKRPA.	3	5	2

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

W gminie Kamień Krajeński działa również Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej obejmujący grupę profesjonalistów, którzy w sposób skoordynowany współpracują w celu skutecznego udzielania pomocy rodzinom znajdującym się w kryzysie oraz dotkniętym problemem przemocy domowej. Celem Zespołu jest efektywna współpraca lokalnych instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej. Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupy diagnostyczno-pomocowe w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach.

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, a także dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

W latach 2022-2024 systematycznie podejmowane były działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, obejmujące zarówno pomoc dla ofiar, jak i interwencje wobec sprawców przemocy. W 2022 roku udzielono pomocy łącznie 20 osobom (16 kobiet, 2 mężczyzn, 2 dzieci) W 2023 roku liczba ta wzrosła do 30 osób (15 kobiet, 8 mężczyzn, 3 dzieci, 4 młodzieży), a w 2024 roku wyniosła 27 osób (17 kobiet, 3 mężczyzn, 2 dzieci, 5 młodzieży). Natomiast w 2022 roku podjęto działania wobec 18 sprawców przemocy, z czego wszyscy to mężczyźni. W 2023 roku liczba ta wyniosła 23 osoby (4 kobiety, 19 mężczyzn), a w 2024 roku 19 osób, w tym 17 mężczyzn i 2 kobiety.

Tabela 5. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba osób doznających przemocy domowej, w tym			
• Kobiety	16	15	17
• Mężczyźni	2	8	3
• Dzieci	2	7	7
Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania			
• Kobiety	0	4	2
• Mężczyźni	18	19	17

Rozdział III

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029

Na podstawie przedstawionej diagnozy uzależnień na terenie gminy Kamień Krajeński oraz zasobów umożliwiających przeciwdziałanie ich występowaniu stworzono Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 w Gminie Kamień Krajeński.

Program określa cel główny oraz cele szczegółowe, wyznacza kierunki działań, realizatorów i adresatów Programu. Cele i działania odpowiadają na potrzeby mieszkańców w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania problemom uzależnień i podlegać będą monitoringowi i ewaluacji. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej.

Realizatorzy Programu

Realizatorami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 są:

- Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kamieniu Krajeńskim,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Kamieniu Krajeńskim,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu Krajeńskim,
- Posterunek Policji w Kamieniu Krajeńskim,
- szkoły, przedszkola i placówki oświatowe,
- Samodzielna Publiczna Miejsko-Gminna Przychodnia w Kamieniu Krajeńskim,
- podmioty i instytucje realizujące zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
- organizacje pozarządowe i organizacje kościelne.

Adresaci Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 w Gminie Kamień Krajeński skierowany jest przede wszystkim do:

- dzieci i młodzieży,
- rodziców, opiekunów i wychowawców,
- konsumentów i sprzedawców napojów alkoholowych,
- osób pijących w sposób ryzykowny, szkodliwy oraz osób uzależnionych,
- rodzin osób z problemem uzależnień i przemocy,
- kobiet w ciąży i innych osób dorosłych, w tym kierowców,
- pracowników podmiotów działających na terenie gminy, zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przemocy domowej,
- przedstawicieli władz lokalnych,
- mieszkańców, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z problemem uzależnień.

Cele i zadania

Głównym celem wyznaczonym w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 w Gminie Kamień Krajeński jest:

Ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z uzależnienia od alkoholu, narkotyków, a także uzależnień behawioralnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych.

Cele szczegółowe

I CEL SZCZEGÓŁOWY: Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób zagrożonych uzależnieniem oraz współuzależnionych.

ZADANIA:

1. Motywowanie osób uzależnionych i współzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego, kierowanie do leczenia specjalistycznego.
2. Prowadzenie i finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy Domowej - zapewnienie osobom potrzebującym wsparcia terapeutycznego.
3. Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia.
4. Współpraca z placówkami leczniczymi w celu realizacji zadań i programów zdrowotnych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych w zakresie terapii uzależnień i współzależnień.
5. Prowadzenie działalności interwencyjno-edukacyjno-motywującej Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym:
 - prowadzenie rozmów motywacyjno-informacyjnych z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz członkami ich rodzin,
 - kierowanie na badania do biegłych i pokrywanie kosztów sporządzenia opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu zobowiązania do poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym sporządzanie wniosków do sądu,
 - współpraca z kuratorami sądowymi.
6. Rozpowszechnianie informacji o dostępności usług terapeutycznych, rehabilitacyjnych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz prowadzenie edukacji w zakresie szkodliwości alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Wskaźniki:

1. Liczba osób korzystających z pomocy placówek leczniczych w zakresie terapii uzależnień i współzależnień,
2. Liczba osób korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy Domowej.
3. Liczba posiedzeń MGKRPA,
4. Liczba przeprowadzonych rozmów motywacyjno-informacyjnych,
5. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono rozmowy motywacyjno-informacyjne,
6. Liczba osób skierowanych na badanie biegłych sądowych,
7. Liczba wydanych opinii przez biegłych sądowych,

8. Liczba wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia w zakładzie leczenia odwykowego.
9. Liczba i rodzaj podjętych działań informacyjnych.

II CEL SZCZEGÓŁOWY: Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej oraz prawnej dla osób i rodzin z problemem uzależnień oraz przemocy domowej.

ZADANIA:

1. Prowadzenie warsztatów i/lub specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego, pedagogicznego i prawnego dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem oraz członków ich rodzin w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, uzależnieniom behawioralnym i przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Prowadzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych oraz dla ofiar przemocy domowej.
3. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej poprzez zapewnienie dostępności specjalistów przygotowanych do pracy z członkami rodzin z problemem przemocy (dorosłymi i dziećmi) oraz wdrażanie i finansowanie metod pracy z osobami doświadczającymi przemocy domowej, mających na celu zwiększenie umiejętności i możliwości radzenia sobie z przemocą (programy, warsztaty itp.).
4. Wspieranie działań wobec rodzin dotkniętych przemocą domową oraz monitorowanie sytuacji osób i rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”, w których występuje również problem uzależnienia poprzez ścisłą współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, szkołami oraz z przedstawicielami innych instytucji zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie.
5. Udzielanie pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym poprzez m.in. finansowanie zajęć i programów terapeutycznych lub opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie świetlic środowiskowych.
6. Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej wśród mieszkańców w zakresie możliwości uzyskania wsparcia dla osób i rodzin, w których występuje problem uzależnień oraz przemocy domowej poprzez m.in.:
 - upowszechnienie informacji na temat lokalnej oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym (np. ulotki, informatory, strony internetowe, ogłoszenia w lokalnych mediach),
 - udział w ogólnopolskich kampaniach przeciw przemocy domowej,

- prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne.
7. Prowadzenie badań i diagnoz na temat uzależnień i zjawiska przemocy domowej.

Wskaźniki:

1. Liczba podjętych działań i zrealizowanych programów w zakresie pomocy terapeutycznej, psychologicznej, pedagogicznej i prawnej dla ofiar i sprawców przemocy,
2. Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy terapeutycznej, psychologicznej, pedagogicznej i prawnej w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy domowej,
3. Liczba prowadzonych grup wsparcia i osób w nich uczestniczących,
4. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”,
5. Liczba zajęć/programów/świeclic opiekuńczo-wychowawczych oraz liczba dzieci w nich uczestniczących,
6. Liczba i rodzaj podjętych działań informacyjnych,
7. Liczba i rodzaj rozdysponowanych materiałów edukacyjnych i informacyjnych,
8. Liczba osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem objętych pomocą społeczną.

III CEL SZCZEGÓŁOWY: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym w społeczności lokalnej, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

ZADANIA:

1. Finansowanie i wspieranie realizacji programów profilaktyki uzależnień (w tym uzależnień behawioralnych, w szczególności uzależnienia od Internetu) i przeciwdziałania przemocy (w tym cyberprzemocy) realizowanych w szkołach oraz innych placówkach oświatowych i opiekuńczych w formie zajęć informacyjno-edukacyjnych dla całej społeczności (uczniów, rodziców oraz kadry pedagogicznej), w tym: programów rekomendowanych, pogadanek, prelekcji, warsztatów, konkursów, spektakli i innych wydarzeń o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym.
2. Promowanie i wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, polegających na organizowaniu imprez i zajęć o charakterze kulturalnym,

turystyczno–krajoznawczym, rekreacyjnym i sportowym, realizowanych przez różne podmioty: placówki oświatowe, parafie, organizacje i inne.

3. Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych, w tym wspieranie wolontariatu.
4. Realizacja programów opiekuńczo-wychowawczych, w tym:
 - organizowanie i finansowanie zajęć dla dzieci, w tym: warsztatów profilaktycznych, konkursów, zawodów sportowych,
 - finansowanie wyżywienia dla dzieci,
 - organizowanie i finansowanie zajęć dla rodziców dzieci uczestniczących w programach mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych,
 - zakup sprzętów i materiałów niezbędnych do pracy z dziećmi.
5. Organizowanie i dofinansowanie form wypoczynku dla dzieci i młodzieży (m.in. kolonii, półkolonii, zimowisk, obozów) zapewniających realizację programów z elementami edukacji w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych oraz agresji i przemocy.
6. Promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia oraz wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież w szczególności poprzez wspieranie i realizację zajęć sportowo-rekreacyjnych.
7. Prowadzenie w społeczności lokalnej działań profilaktycznych o charakterze informacyjno-edukacyjnym.
8. Przygotowanie, zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych i profilaktycznych, w tym ulotek, broszur, plakatów, czasopism, nagród i innych form służących oddziaływaniom profilaktycznym.
9. Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego, a także profilaktyki FASD.
10. Aktywna współpraca z lokalnymi i regionalnymi mediami.

Wskaźniki:

1. Liczba realizowanych programów profilaktycznych, w tym programów rekomendowanych,
2. Liczba i rodzaj działań profilaktycznych realizowanych w placówkach oświatowych i opiekuńczych,
3. Liczba uczniów biorących udział w programach/ zajęciach profilaktycznych,
4. Liczba dzieci biorących udział w zorganizowanym wypoczynku,

5. Liczba dzieci uczęszczających w zajęciach sportowo- rekreacyjnych,
6. Liczba imprez sportowo- rekreacyjnych.
7. Liczba i rodzaj działań, kampanii informacyjno – edukacyjnych,
8. Liczba i rodzaj dystrybuowanych materiałów edukacyjnych i profilaktycznych,
9. Liczba i rodzaj działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, bezpieczeństwa ruchu drogowego i profilaktyki FASD oraz liczba odbiorców tych działań.

IV CEL SZCZEGÓŁOWY: Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, problemów narkomanii i przemocy domowej.

ZADANIA:

1. Aktywna współpraca z Policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi, Kościołem Katolickim i innymi związkami wyznaniowymi oraz innymi instytucjami prowadzącymi działania w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej.
2. Współpraca, wspieranie i współfinansowanie działań organizacji pozarządowych i innych podmiotów fizycznych zaangażowanych w działalność na rzecz społeczności lokalnej w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Wspieranie działalności grup samopomocowych i grup wsparcia działających w społeczności lokalnej.
4. Zapewnianie wsparcia edukacyjnego, lokalowego i finansowego programów dla osób uzależnionych, realizowanych przez różne podmioty, zajmujące się statutowo rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkotykowych, przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym,
5. Zabezpieczenie organizacyjno - finansowe warunków działalności Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy Domowej.
6. Finansowanie i organizowanie szkoleń, warsztatów, konferencji, kursów specjalistycznych i innych form podnoszenia kwalifikacji dla pracowników służb, instytucji oraz organizacji zajmujących się pracą z osobami uzależnionymi i stosującymi przemoc oraz z członkami ich rodzin, w tym z dziećmi i młodzieżą (m.in. dla nauczycieli, członków MGKRPA,

członków ZI, policjantów, pracowników socjalnych, kuratorów, realizatorów programów profilaktycznych oraz innych).

Wskaźniki:

1. Liczba podmiotów i organizacji współpracujących w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej oraz liczba i rodzaj podjętych wspólnie działań,
2. Liczba i rodzaj zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz wysokość środków przeznaczonych na realizację tych zadań,
3. Liczba osób objętych ww. działaniami,
4. Liczba i rodzaj działań grup samopomocowych i grup wsparcia.
5. Liczba członków komisji biorących udział w posiedzeniach,
6. Liczba i rodzaj form szkoleniowych oraz liczba uczestników.

V CEL SZCZEGÓŁOWY: Prowadzenie działań mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych oraz przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych.

ZADANIA:

1. Monitorowanie problemów alkoholowych na terenie Gminy.
2. Opiniowanie przez komisję wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
3. Przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
4. Podejmowanie interwencji w związku z łamaniem przepisów prawa dotyczących obrotu napojami alkoholowymi oraz związanych z zakazem reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
5. Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleń, skierowanych do właścicieli placówek handlowych, prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków konkurencji i przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

Wskaźniki:

1. Liczba wydanych postanowień komisji dot. zaopiniowania wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych,
2. Liczba kontroli przeprowadzonych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych,
3. Liczba i rodzaj interwencji w związku z łamaniem przepisów prawa dotyczących obrotu napojami alkoholowymi,
4. Liczba i rodzaj podjętych działań edukacyjnych i szkoleń wobec sprzedawców napojów alkoholowych.

Finansowanie

Środki na realizację Programu pochodzić będą z budżetu gminy z przeznaczeniem na realizację zadań własnych wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz dodatkowych kwot pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środków pozyskanych z innych źródeł.

Zasady wynagradzania członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Ustala się zasady wynagradzania członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Członkom Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie: dla przewodniczącego komisji w wysokości 10% najniższego wynagrodzenia brutto, 12% najniższego wynagrodzenia brutto dla sekretarza komisji oraz 8% najniższego wynagrodzenia brutto dla pozostałych członków za każde posiedzenie, w tym: kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, spotkania z osobami uzależnionymi czy stosującymi przemoc motywujące do podjęcia leczenia.

Wynagrodzenie za wykonane zadanie występuje tylko w przypadku, gdy jest realizowane po godzinach pracy zgodnie z listami obecności z posiedzeń załączonych do protokołów komisji.

Członkowie komisji oprócz zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości prowadzą nienormowane czasem działania w swoich środowiskach zawodowych, obejmujące

informowanie o chorobie alkoholowej, podejmowanie doraźnej interwencji wobec osób wymagających pomocy.

Monitoring i ewaluacja

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 w Gminie Kamień Krajeński podlega monitoringowi.

Monitoring polegać będzie na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu. MGKRPA przedłoży Radzie Miejskiej raport z wykonania Programu w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport. Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. W celu oceny stopnia wdrożenia działań zostaną wykorzystane wskaźniki dotyczące każdego założonego celu szczegółowego.

W celu rzeczywistej oceny stopnia realizacji Programu przeprowadzona zostanie ewaluacja. Ewaluacja prowadzona będzie w oparciu o posiadane sprawozdania merytoryczne i finansowe, dotyczące realizacji zadań finansowanych z budżetu gminy, a także dane statystyczne, wskaźniki oraz trendy wieloletnie.

Działania w ramach monitoringu i ewaluacji dostarczą również informacji dotyczących ewentualnych potrzeb związanych z wprowadzeniem modyfikacji najważniejszych kierunków działań celem maksymalizacji zamierzonych efektów realizacji Programu.

Uzasadnienie

do uchwały Nr XX/129/2025 Rady Miejskiej w Kamieniu Krajeńskim z dnia 27 listopada 2025 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 - 2029 w Gminie Kamień Krajeński.

Podstawę prawną przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii stanowi ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii. Program reguluje kwestie związane z przeciwdziałaniem i profilaktyką dotyczącą problemów alkoholowych, narkomanii i uzależnień behawioralnych.

Mając powyższe na uwadze, podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.